

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XII. Ex parte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

iurisdictioni delegantis, ut constat ex l. ult. ff. de iurisdictione eius, cui mandata est iurisdictione, & tradit Gl. in c. ait Prætor, 5. ver. non habent, ff. de sent. & re iudic. Quamobrem delegatus, sicut & legatus, honorandus quidem est tanquam repræsentans delegantem, cuius deriuata auctoritate ac potestate fungitur; nõ tamen æquè honorandus, ut principalis, sicuti Barbatia hîc scribit col. 2. Decius col. 1. Tametsi enim potestatem aliquam delegans delegato impartiuit, tamen amplior sibi reseruauit.

NOTANDVM III. Pœnæ temperandæ secundum facti, & personarum qualitatem; Ita ut Episcopo, quamuis contumaci, propter statum, ac dignitatis excellentiam, non facile pœna excommunicationis intelligenda sit. Quæ de re in c. 2. eod. tit. in 6.

Quod denique in hoc c. dicitur, quod delegatus ob contumaciã vel rebellionem Episcopi, si causæ grauitas exigere videatur, terram, quæ ad iurisdictionem eius pertinet interdicto subijcere possit, id Abbas hîc n. 6. Barbatia col. 5. secuti Vincentium explicant locum habere, si terra temporali iurisdictioni subiecta sit, non item si spirituali. Alij communiter tenent contrarium, Felinus n. 2. Decius n. 5. Couar. in c. alma, p. 2. §. 1. n. 4. Suarez de censur. disp. 3. 6. sect. 3. n. 7. post Archidiaconum in c. si sententia, 1. 6. de sent. excommun. in 6. Sed mihi non displicet sententia Abbatis. Eam enim indicant ver. c. Quod delegatus terram ad Episcopi iurisdictionem specialiter pertinentem interdicto subijcere possit. Quasi diceretur, si terra alium dominum non habeat, sed Episcopi propria sit, tum interdicti posse, propter Episcopi grauem contumaciam, arg. cit. c. si sententia, & c. 1. de postul. Prælator. Neque licet ita inferre in materia pœnali. Propter delictum Rectoris seu Domini temporalis interdictum terræ eius imponi potest: Ergo etiam propter delictum Rectoris spiritualis, seu Episcopi. Cùm illud iure expressum sit, hoc non sit: quare standum est regula communi, ut nemo propter alterius culpam puniatur.

CAPITVLVM XII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Nicolaus ab Alexandro III. Pontifice literas impetrauit ad Episcopum Conuentrensem; ut Archidiaconatum primò in Ecclesia eius vacaturum conferret. Sed Rabanus, æmulus eius, alias ab eodem Alexandro literas ad Archiepiscopum Eboracensem, nulla priorum literarum facta mentione, attulit, quibus mandabatur, si Melchior Auunculus eius Archidiaconatum dimittere vellet, ut ipsi Rabano conferretur. Dubitabatur, vtri duorum impetrantium Archidiaconatus, cui Melchior absolute cesserat, conferri deberet; respondit Pontifex, quod priori: quia si memor fuisset priorum literarum, postorius mandatum non dedisset.

SUMMARIVM.

1. Pontifex non presumitur rescriptis suis derogare iuri alteri prius concesso.
2. Oblinisci is potest rescriptorum suorum, ita ut posterius emanet sine recedatque prioris.
3. Si dispositio generalis in certa specie verificari debet, dispositio posterior specialis ei non derogat.

NOTANDVM I. Pontifex non presumitur rescriptis suis derogare iuri alteri prius concesso, ut etiam colligitur ex c. quamuis, 1. 8. de rescript. in 6. & l. 2. §. merito, & §. Si quis à Principe, ff. Ne quis in loco publico, & notat hîc Barbatia col. 1. Imolan. 1. & dixi lib. 1. tr. 4. c. 23. n. 27. in sublimitat.

NOTANDVM II. Transuersalis v. g. nepos auunculo, vel patruo suo immediate succedere potest in beneficio: quia Pontifex dispensationis nullam mentionem facit; Ergo signum est, id iure communi concessum esse, uti aperte etiam colligitur ex c. 2. de arbitris,

bitris, & notat Imola hinc n. 1. Ratio reddi debet, quia inter collaterales minor est successione necessitudo, quam sit filij, aut nepotis erga ascendentem, iuxta ea quæ dicta sunt c. ad extirpandas 11. de filijs Presbyter.

2. NOTANDUM III. Pontifex obliuisci potest rescriptorum suorum, ita vt posterius emanet, sine recordatione prioris, idque propter multitudinem & varietatem agendorum, ait Barbatia hic col. 2. Licet alioquin in facto proprio non præsumatur obliuio, nisi tempus diuturnum intercefferit.

Contra resp. Alexandri obijcitur: Rescriptum speciale derogat generali, tametsi de eorum mentionem non faciat, c. 1. de rescriptis. Atqui Nicolaus impetrauerat rescriptum generale de conferendo Archidiaconatu, qui primò in Ecclesia vacaturus esset. Rabanus verò rescriptum speciale, vt ad auunculi Archidiaconatum promoueretur, si vacaret: Ergo huius rescriptum derogare debebat priori. Resp. Maiorem esse veram, si speciale rescriptum non sit propriè oppositum generali, sed cum eo consistere possit, vt explicauimus in cit. c. 1. In proposito autem casu rescriptum posterius propriè ac directè oppositum est priori, saltem secundum determinationem euentus, vt Gl. hic notauit, verum non obstantibus, & Abb. num. 6. Nam Nicolaus mandatum erat conferri Archidiaconatum primò vacaturum: Primò autem vacabat Archidiaconatus Melchioris, per libertatem eius renuntiationem: Ergo Pontifex directè repugnat, dum eundem Archidiaconatum alteri, videlicet Rabano, conferri iubet. Eodè modo recidet, si dicas, prius rescriptum in effectu non esse generale, sed speciale. Quamobrem regulam tradit Abb. ex doctrina Bartoli in l. si domino 99. n. 1. ff. de legatis 1. Si dispositio generalis in certa specie verificari debet, dispositio posterior specialis ei non derogat: quandoquidem etiam prior secundum euentum specialis est. Exemplum: Si Papa Titio mandet conferri beneficium primò vacaturum in diocesi, postea mandet Caio conferri primò vacaturum in ciuitate diocesis, si accidat pri-

mitus vacare beneficium in ciuitate, debetur Titio, non Caio; nisi appareat, quòd Pontifex voluerit derogare iuri Titij.

CAPITVLVM XIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Si Iudici delegato à Papa certa procedendi, vel iudicandi forma præscripta sit, eo non obstante, exceptiones rationabiles admittere, & secundum iuris æquitatem procedere debet: Nisi in literis exprimat, vt nullæ exceptiones admittantur; quòd tamen Pontifex apponere non solet.

SUMMARIUM.

1. Si Iudici delegato certa forma procedendi præscripta sit, non debet eam obseruare cum magno præiudicio partis.
2. Nihilominus debet procedere, ac iudicare secundum æquitatem iure informatam, seu ita, vt legibus non reſugnet.
3. Si casus lege definitus non est, Iudicis quod æquum ipſi videtur, arbitrari permissum est.
4. Vbi de contraria voluntate Principis non constat, iudex inferior rationabiles exceptiones admittere debet.

NOTANDUM I. Si Iudici delegato certa forma procedendi præscripta sit, non debet eam obseruare cum magno præiudicio partis: quare exceptiones rationabiles admittere debet. Vt si Iudici tempus præfixum sit, intra quod causam definire debeat, Reus autem dilationem petat, quia propter grauem infirmitatem instruere causam non possit. Ratio est: Quia Pontifex non censetur præiudicare velle iuri partium, præsertim naturalis defensionis, c. super eo, 15. hoc tit. adeò quidem, vt quomodocunque, etiam impropiè, verba explicanda sint potius, quam vt alterius iuri derogetur, sicuti hic Decius docet num. 4. exemplum afferens: Si Papa mandet Titio conferri beneficium, non obstante